

А. В. Унучак

Ластовський Вацлав Устинович

ЛАСТОВСЬКИЙ Вацлав Устинович (Ластоўскі Вацлаў Юстынавіч; 08(20). 11. 1883, поселення Колесники Вілен. губ., нині Вітеб. обл., Білорусь – 23. 01. 1938, м. Саратов, РФ) – білоруський громадсько-політичний діяч, мовознавець, етнограф, історик, письменник, теоретик ідеї білоруської державності. Акад. Білорус. АН (1928), член-кореспондент Укр. академії соц. наук у Празі (1926). У 1902 вступив до Польс. соціаліст. партії. Працював бібліотекарем, займався самоосвітою, 1904–05 слухав лекції у С.-Петербур. університеті. 1906 вступив до Білорус. соціаліст. громади. Від 1909 – секр. ред. г. «Наша ніва». Його «Короткая гісторыя Беларусі» (Мінск, 1910; 1992; 1993) – перша синтетична праця з історії Білорусі, написана білорус. мовою. 1916–17 – ред. г. «Гоман». Відкидав популярну під час 1-ї світової війни ідею відродження Великого князівства Литовського як спіл. білорус.-литов. країни, натомість виступав за незалежну білорус. державу в етногр. кордонах. Для досягнення цієї мети 1917 створив організацію «Сувязь незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі». 25 березня 1918 взяв участь у проголошенні в Мінську Акта незалежності Білорус. Нар. Респ. 1919–23 – прем'єр-міністр уряду Білорус. Нар. Респ. Не визнав розподіл тер. Білорусі між Польщею та Рад. Росією за умовами Ризького мирного договору 1921, наполягав на необхідності ведення зброй. боротьби на два фронти за допомогою Литви. У складі дипломат. місії відвідав низку країн Зх. Європи, обстоював окремішність білорус. народу та його право на самовизначення. 1923–27 – ред. ж. «Крывіч» у м. Ковно (нині Каунас, Литва). Під впливом політики білорусизації 1927 переїхав до Білоруської РСР. Відтоді – директор Білорус. музею та завідувач кафедри етнографії Інституту білорус. культури; водночас 1928–29 – незмін. секр. Білорус. АН. Також входив до складу Комісії із вивчення живої білорус. мови та охорони пам'яток старовини Білорус. АН, організовував

етногр. експедиції. Автор праць з історії Білорусі, низки словників, декількох оповідань і повістей. Серед публікацій – «350-летня гадаўшчына друку ў Маскоўшчыне», «Рухомыя друкарні на Беларусі і Украіне». 21 липня 1930 заарешт., 10 квітня 1931 за звинуваченням у приналежності до Спілки визволення Білорусі засудж. до 5-ти р. заслання. Покарання відбував у Саратові. 20 серпня 1937 заарешт. удруге, 23 січня 1938 за звинуваченнями у співпраці з польс. розвідкою та приналежності до націоналіст.-фашист. організації засудж. до розстрілу. 1958 реабіліт. за другим вироком, 1988 – за першим, 1990 поновлений у званні академіка. 2012 у с. Глибоке (Вітеб. обл.) встановлено пам'ятник Л.

Основні праці

Падручны расійска-крыўскі (беларускі) слоўнік. Коўна, 1924; Гісторыя беларускай (крыўскай) кнігі. Коўна, 1926; 2012; Выбраныя творы. Мінск, 1997.

Рекомендована література

1. Янушкевіч Я. Неадменны сакратар Адраджэння: В. Ластоўскі. Мінск, 1995.

Бібліографічний опис:

Ластовський Вацлав Устинович / А. В. Унучак // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53386>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).